

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	12 fillér
6 hónapos előfizetés	6 fillér
3 hónapos előfizetés	3 fillér
1 hónapos előfizetés	1 fillér
Éves előfizetés postán	14 fillér
6 hónapos előfizetés postán	7 fillér
3 hónapos előfizetés postán	4 fillér
1 hónapos előfizetés postán	1 fillér
Egyes szám ára	12 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége
napjaitól napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok elfogadására vagy megörökösre való
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 109. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 május 11.

Oroszországot veszély fenyegeti.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A párisi Havas ügynökség jelenté, hogy Lwow orosz miniszterelnök kijelentette, hogy az ideiglenes kormány felhívást fog kibocsátani, amelyben összehívja a tartományok képviselőit és a kormány figyelmébe fogja a népet az Oroszországot fenyegető veszélyre és a dolgok igazi állására. Az ideiglenes kormány bizalmi nyilatkozatot fog kérni az oroszoktól a maradását ettől teszi függővé.

Oroszországra nem számít többé az antant.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Francia lapok írják, hogy az orosz fronton észlelhető stagnáció nyugtalanítást kelt az antantban aziránt, hogy Oroszország kiesik a szövetségesek sorából.

Forradalmi mozgalom Irhenban.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Irországban újra erőlködik a forradalmi mozgalom. Több helyen a városházára kitűzték a forradalmi zászlókat s több helyen a német zászlókat is.

A francia szocialisták nem mehetnek Stockholmba.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Vossische Zeitungnak jelentik Hágából: A francia kormány nem ad utlevelet a kisebbséges tartozó szocialisták kiküldötteinek a stockholmi konferenciára. Ez elárulja a kormány nyugtalanítását a pétervári munkás-katonatanács határozata felett.

Conrad Olaszország ellen támad.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Matin írja: Bizonyos, hogy Conrad német segítség nélkül is támadást fog intézni Olaszország ellen. A felvonuló hadoszlopokat repülőgépekről is észlelték.

Mérsékelt harcok nyugaton.

Berlin, május 10. A nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Arranál a tűzérési harc fokozódik. Lensétől és Aviontól nyugatra fekvő árkaik eredménytelen ellenséges vállalkozásoknak voltak célpontjai. Fresnoy az újabb angol támadásokkal szemben teljesen birtokunkban maradt. Houllécourt birtokáért a harc ide-oda hullámszik.

A német trónörökös hadserege. Soisson és Reims között a harci tevékenység időnkint fokozódott, de általában mérsékelt határok közt mozgott.

A Mont Civeren és a Saint Marie majornál Cornyeitől keletre a többesór ismételt francia támadásokat elkeseredett küzdelemmel és ellentámadással visszaverték. Presenatől nyugatra ellenséges előőrsök előtörései eredménytelenek maradtak.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Felderítő osztagaink több szakaszon sikeres vállalkozásokat folytattak. Légi harcban 9 repülőgépet lőttünk le, 1 pedig védő tűzünkben lezuhant.

A macedon harctéren elkeseredett küzdelem folyik.

Keleti harctér.

A Narajovka mentén Brienanytól keletre és a Tarnopol Zlocowitól mentén a tűzérési és aknatis feléledt. A macedon arcvonalon a csata tegnap a legnagyobb elkeserődéssel folyt tovább és hevességében felülmúlt minden eddig ezen a harctéren vívott harcot.

Monastirtól északnyugatra meghiusultak.

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok.

Uj modellek: Blousok, kabátok, köpeny és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb cecstömök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

az ellenséges támadások, amelyek elője magaslati állásunk elfoglalása volt. A Cserna hajléba reggel, délután és este az ellenség igen súlyos veszteségeivel visszavertünk igen erős tűzcsővel és aknavető tüzzel előkészített körülbelül 60 kilométeres arcvonalon véghezvitt olasz, francia és orosz tömeges támadásokat. A Vodenától északra állásainkba benyomult szerbeket véresen visszavertük. A szövetséges német és bolgár gyalogság legmákosabb védelemmel és elkeseredett ellentámadásokkal a minden helyseth gyorsan alkalmazkodó tüzcső támogatásával megtartotta állásait és és fényesen harcolt.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Höfer jelentése.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) A harcterek egyikén sem történt különös esemény. Höfer.

Ne dobjunk el az ujságot.

Az ujságpapír célszerű felhasználása.

Ma mindennel takarékoskodni kell, de közhírt tény, hogy a legnagyobb pazarlást az ujságpapírral csináljuk.

Fogadjuk el tehát azt a jó tanácsot, hogy minden papírost, amelyet már nem használunk, vigyük a legközelebbi gyűjtőhelyre. — Másodsorban pedig a már kioltvasott ujság igen sokfelére felhasználható a konyhában. Így a tűzhely tisztántartására, a rozsdás fűzőedények megtisztítására, zseiros tárgyak leaurolására, apró szelvényekre tépve üvegedények megtisztítására, különösen olajos üvegek kimosására, csomagolásra stb.

Ha az ujságokat szétterítve egymásra rakjuk, egy éjjelen keresztül egy akó hideg vízben megáztatjuk, másnap reggel, amennyire csak lehet, kiszajtoljuk és újra megszáritjuk, az így nyert nyersanyag nagyon jó tüzelőt ad; de arra is nagyon alkalmas, ha már nem akarunk teljes tüzelést, hanem csak mérsékeltet. — Ezek az ujságrétegek ugyanis lassan égnék és mégis elegendő meleget adnak.

Lébhűlés ellen is igen ajánlható az ujságpapírtalpbetét, mert ez mint rossz hővezető, nem engedti a láb melegét elpárologni. — Épp ezért nagyon ajánlhatók fűzőláda kárpátjainak. — Ablakmosók kitömésére 8—10 szorosán egymásra téve, ugyancsak igen alkalmas az ujságpapír.

Gyapjú és szőrme ruhákat biztosan megóvhatunk a molyok ellen, ha azokat ujságpapírral vastagon bevonjuk és szorosan a levegőtől elzárjuk, mert a molyok nem szívlelik a nyomdászat szagát. — Tintatartókat ujságpapírossal teljesen tisztára lehet mosni. Mindenféle üvegtárgyat, ablaküveget, fűzőláda ujságpapírral ragyogó tisztára lehet megtisztítani. Csomagolásnál, főképp pedig költözéskor ugyyszólván nélkülözhetetlen.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

késmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi fizet 14—69.

Oroszországot anarchia fenyegeti.

A kormány proklamációja.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti, hogy az ideiglenes kormány proklamációja kijelenti, hogy amikor a régi uralom kezéből átvette a vezetést, a szociális szabadságok programjának végrehajtásához hozzájárult és a háborúnak a szövetségesekkel való folytatásához. A proklamáció felsorolja, hogy mely kötelességeket teljesítette a kormány az országgal szemben, nevezetesen az amnesztiát, a halálbüntetést eltörölte, a polgári jogegyenlőséget, az egyesületi és gyülekezési szabadságot. A kormány mindazonáltal nem titkolja a nehézségeket, me-

lyekbe tevékenysége ütközik s amely a kormányban nyugtalanító aggodalmat kelt. Az ország szociális fejlődése meglassudott a nehézségek következtében. Anarchia fenyeget, mely az országot belső nehézségekbe dönti és a fronton vereséget fog előidézni. Az anarchia és a polgárháború kísérlete mered Oroszország felé. Ezért a proklamáció felszólít mindenkit a gyülekezési és a többi szabadságok oltalmazására. A kormány folytatja fáradozásait.

Az ország alkotó erőiből sorompóba szólítja mindazokat, akik eddig az állam igazgatásában részt nem vettek.

A franciák nem készülnek új téli hadjáratra.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A francia miniszterelnök a szenátusban hozzá intézett kérdésre, hogy újabb téli hadjáratra készülnek-e, nemmel felelt.

Ujabb 22500 tonna a tengeralattjárók áldozata.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a tengerészeti vezérkar jelenti, hogy az Atlanti oceánon a német tengeralattjárók 4 gőzöst és 4 vitorlást süllyesztettek el összesen 22500 tonnatartalommal.

Buchanan utódja Pétervárra utazik.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Buchanan szökésének hírére angol cáfolat ellenére is erősen terjesztik. Bertier párisi angol nagykövét Párisból Bergenbe érkezett, hogy Pétervárot a Buchanan helyét elfoglalja.

Németország elutasítja a szélsőséges demokraták választói javaslatát.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalom alkotmányjogi bizottsága a szélső baloldal választói javaslatát és azt a javaslatot, hogy a nők is választói jogot kapjanak, — elutasította.

Az angol szociálisták ellenkonferenciája Londonban.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti, hogy az általános munkáspárt bizottsága tegnap tartott ülésén kimondotta, hogy a stockholmi konferencián semiképpen nem vesz részt, mert a hollandi szakosztály által szabálytalanul egybehívott ezen konferenciának pillanatnyilag sincs határozott célja. Az ülésen elhatározták továbbá, hogy Anglia, Franciaország és Amerika szociálistáit a Londonban tartandó konferenciára hívják meg.

A buvárhajók veszélyeztetik Angliát.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Asquith volt miniszterelnök választói előtt kijelentette, hogy Anglia katonailag legyőzhetetlen, de a buvárhajó hadjárat Angliát a legnagyobb veszélyrel fenyegeti s ennek következtében Anglia a legsúlyosabb politikai változások előtt áll.

Ótórás városi közgyűlés.

Kétszer is leszavazták a tanácsot.

Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága tegnap öt óráig tartó ülésében teljesen letárgyalta a kitűzött ügyeket. Néhány nagyfontosságú kérdés felett elég nívós vita indult meg.

Mindjárt a közgyűlés elején dr. Károly Irén, a törvényhatósági bizottság exenki-váló, nagy tudású tagja fejtegette ki a régi vízműtelep villamosüzemre való átvitelével, számítások alapján a város törvényhatóságának előbbi határozata mellett súlyos érvelt a törvényhatóságot meggyőzte álláspontjának helyességéről. Indítványát, a tanács javaslataival szemben el is fogadta a közgyűlés.

Hosszas vita kerelkedett a házberfillérről szóló szabályrendeletnél, amelyet azonban elfogadtak.

A két és fél millió kölcsön kérdésében a függőkölcson elfogadásával meilőzték a tanácsnak az annuitásos kölcsönt ajánló javaslatát.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Dr. Cziffra Kálmán főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A polgármester havi jelentésében megemlékezett Lakos Lajos városi főlevéltárnok elhunytáról. Emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti a törvényhatóság.

A régi vízműtelep villamosüzeme.

A tanács beterjesztette a belügyminiszter leiratát a régi vízműtelep gőzművének villamos erőre berendezése s az ehhez szükséges géptelep, valamint új fűzőkát építése tárgyában.

Károly Irén a belügyminiszter leiratának sem számítás módját, sem ennek alapján indokolását nem tudja összehangoztatni a város érdekeivel és a kétségbevonhatatlan tényekkel. Nem tartja a leirat az új gépek és épületekre vonatkozó városi közgyűlésnek határozatát sem időszertűnek, sem kivihetőnek, hisz a város évenként ugyanis csak 9000 koronát veszít, ha nem építkezik. Ezt az indokolást még akkor sem fogadná el, ha a közgyűlés arra volna elkészülve, hogy a közhatalmát lezállítja épüget, mint a viteldi jat; most azonban, mikor a város roskadozik az adósság alatt, annál kevésbé tér napirendre felette, mert nem is 9000, hanem 34000, illetve 44000 korona hasznától fosztaná meg a várost évenként, ha fel nem épülhet villamos hajtású új vízműve. Kizutatja ezután egész részletesen, hogy az 1916. évben a város veszített a gőzüzemmel, szemben a villamosüzemmel 34000 koronát; számítása alapul az új vízmű villamos hajtású gépeinek adatai, a garanciakon és a régi vízmű villamos gépeinek adatain és a gőzgépek eredményein. Az adatokat a város hivatalos közegei adták; a számítások helyességét az eredmények egybehangzó volta és más szaktechnikai helyeslése is igazolja.

Sajnálja, hogy már előbb meg nem valóztatották azt az elterveletet, melyért 13 éven szakadatlanul küsd. Kizutatja terjedelmes számításai alapján, melyek a tényeken alapulnak, hogy csak az utóbbi 5 év alatt a város kerek 124000 koronát veszített azért, mert nem építette meg az annyi szor ajánlott új vízművét. Ha most sem okul a város, megérdemli, hogy ésszerűtlen gazdálkodás miatt, a közhatalmát a vízidélaknál viselje.

Méltán kifogásolja a leirat ama részét is, mely a paritás elve ellenzi kívánja, hogy a nyers üzemi költség alapján álló számításnál, a villamos többleterergia egységárához vegye fel a város amortizációs, a személyi és fenntartási költségeket is, de a leirat ugyanekkor a gőzműnél már ugyanekkor a gőzműnek csak nyers üzemi költségével számít, pedig az objektivitás elvével azt kívánja, hogy a mérleg egyik serpenyőjébe favorizált adatok ne essenek, még kívánásból sem.

Érdekes adatokkal igazolja annak az ideálisan egyszerű eljárásnak a helyességét, mely kimutatta, mennyit nyerne a város, ha gőzüzeme helyett villamos üzemre rendezkedne be. Ha város a villamos energia egységárát az évi átlagos elért eredmény alapján számítja, csak látszólag lesz a haszon kisebb, mert nyer a villamos-telep ugyanekkor. Így ha 1916-ban, az átlagos egységárral számítunk, 618 fillérrel, kwóránként, akkor a tiszta haszon az igaz, hogy csak 26100 korona, s nem 34000 korona, de ugyanekkor nyer a villamos-telep 9700 koronát, tehát a tiszta haszon megint csak 34000 korona. Ne játszunk tehát a szavakkal, hanem ismerjük el a tényeket.

Végre kitér a jelen év eddig elért eredményeire. Hivatalos adatok és pontos számítások alapján kimutatta, hogy ha az egész év azt az eredményt mutatná, mint az év négy első hónapja jelez, akkor a városnak tiszta haszna már 58000 korona lenne szemben gőzüzemével. A jövőt nem ismerjük, de a szén ára egyezzen nem lesz a régi, legálább három éven belül nem s így ha a város évenként kétféle háromszáz ezer köbméter vizet termel, annyit, mint 1915-ben, s évenként 34000 korona tiszta hasznót tud felmutatni, máris kerek százezer korona haszonra tehetne szert.

Mind ezek alapján azt indítványozza, hogy a közgyűlés írjon fel újból a belügyminiszterhez s kérjen felhatalmazást arra, hogy a város már most meghirdethesse a pályázatot az építkezésekre, a pályázat eredménye azonban ne kötelezze a várost, mert az eddigi eredmények azt igazolják, hogyha az 1915. évi költségvetést — amely 100 000 korona volt — még ha 100 perccel meg is nagyobbítjuk, tehát 200 000 koronára emeljük, akkor is nem 9000, hanem 34000 korona tiszta haszonhoz jutna a város. A számítások helyes voltát állapította meg majd a közgyűlés kiküldötte szakbizottság.

Köszeghy József szerint a belügyminiszter kiutalában elég nyomós az, hogy háboru van, építeni nem, vagy csak méregdrágán lehetne. Különösen új gépek, amelyekhez sok pénz kell, alig készíthetők most. Tény, hogy már 1913-ban keresetül kellett volna vinni az üzemváltatást elektromos hajtásra, de most nem kell forszírozni a dolgot. Különben ha pályázatot hirdettünk is, célt nem érünk. Javasolja, hogy most maradjunk a miniszter álláspontján.

A közgyűlés a tanács javaslatainak és a főmérnök javaslatainak mellőzésével dr. Károly Irén indítványát fogadta el.

A házberfillér szabályrendelet.

A tanács beterjesztette a belügyminiszteri rendelethez képest módosított házberfillér szabályrendeletet.

Kocsán János kifogásolja, hogy éppen ebben a nehéz időben igyekeznek a város a rossz viszonyok között élő tisztviselőiársadalomra új terheket rakni. A szabályrendelet bizonyos részében a törvénybe ütközik. A javaslat antiszcizális, mert a legszegényebb lakosságot sújtja. Ha pedig a mentességet még kiterjesztik, nem érdenek az egészet létesíteni. Miért is indítványozza, hogy térjenek napirendre az egész dolog felett. Majd a részletekre tér át. Indítványozza, hogy a mentességet 300 koronáról 1000 koronáig terjesszék ki. Nem egyeztetendő össze a házberfillér a törvénnyel, mert a tisztviselők, lelkészek, tanítók katonatisztek stb.

mentesek a községi adó fizetése alól. A házberfillért pedig a miniszter leirata szeriut is, községi adóknak nevezi. Ha így fogadják el, lesz vagy 1500 feletbezés. Indítványozza, hogy a 3. §-ba vegyék be, hogy a tisztviselők, nyugdíjasok és tisztviselők családjai mentesek a házberfillér alól. Indítványozza továbbá, hogy a szabályrendelet csak a jóváhagyástól lépjen életbe, nem pedig visszamenőleg 1917 január 1-től.

Dr. Molnár Imre csak arra a kijelentésre szól, hogy a mentesség megilleti a tisztviselőt. Azt kívánja, hogy a tisztviselő is viseljen minden közterhet, de adjanak nekik jó fizetést. A tisztviselő is viselje a közterhet, mikor a város milliók bajokkal küzd.

Rimler Károly: a szabályrendelet már elvileg jóvá van hagyva, mert az előkészítés munkáját engedélyezte a miniszter. Sopronban és más városban már 22 éve fizeti tisztviselő, katonatiszt stb. a házberfillért. Természetesen joga a városnak, hogy ezen terhet aól senki sem veheti ki magát. Kéri, hogy az egyenlő tehermegosztás miatt fogadják el változatlanul a szabályrendeletet.

Weiszlovits Gyula nem tartja kivételnek a tisztviselőket. Az állami épületek után mentességet sem helyesli.

Dr. Hoványi Gyula indítványozza, hogy 500 korona lakbérig terjesszék ki a mentességet, s hogy a szabályrendelet hatálya a jóváhagyástól számítassék. Így is elérjék a kívánt célt.

Lukács Odön rámutat, hogy már az évben is hatása lesz a házberfillérnek a költségvetésre. Ellenzi a 500 koronáig való mentességet, mert ez a pótdóra is bihatalással lenne. Ma a szociális követelményeknek is tért kell engedni, ez pedig a mai pénzügyi viszonyok mellett lehetetlen. Meggyőződése, hogy a tisztviselők szempontjától sem kívánatos, hogy mentesek legyenek. Régi törekvés, hogy a városi adósságot minél szélesebb rétegre kiterjesszék, mert a most mentes rétegek is igénylik a közszolgáltatásokat. Jobb volna szerinte a városi adót emelni, de azt a háztulajdonos áthárítja s így több igazságtalanság fordulna elő. A tisztviselők helyzetét kell javítani, hogy megtérje a terheket. A törvény csak a tisztviselők fizetését mentesíti a közterhektől. A visszaható joghatálynak akadályát nincs, mert elvileg már jóváhagyta a szabályzatot a miniszter.

Schwartz Izidor két indítványt tesz: 1. hogy a házberfillért a háztulajdonos szedje be, mert a városnak sokba kerül a behajtás; 2. a mentességet 400 koronában állapítsák meg.

Siket Traján tiltakozik az ellen, hogy az állami tisztviselők nem akarának a város terheiben osztozni. Az állam azért mentesít egyes közterhektől a tisztviselőket, mert kevés a fizetésük. Előnkén vásolja a tisztviselők nyomorúságos helyzetét. A lakbér-osztály felszámolását már régóta hiába kéri. Köszöni Kocsán felszólalását. A tisztviselők nem akarják magukat kivonni a terhek alól, csak adjanak időt, míg a helyzetük megjavul.

Dr. Medvigy Gábor: Az állami tisztviselők jakszava nem alap nélkül való, nem bírják el az új terheket. A tisztviselő fizetése megélni kevés, a lakbérre is rá kell fizetnie. Indítványozza, hogy mondják ki, miszerint az állami és közigazgatási tisztviselőkre nézve akkor lép életbe a házberfillér, ha Nagyvárad megkapja a magasabb lakbér-osztályt.

Dr. Friedländer Sámuel hazafiatlanságnak tartja, ha ma a tisztviselő, még ha méltóságos is a jobban él, mint egy munkás. (Tudunkkal, akik a 100 koronás líhakat vásárolják nem tisztviselők, hanem a Friedländerhez közelebb állók! Szerk.) A tisztviselőknak nincs huara szükségük; az állam és város gondoskodik róluk, nyugdíjukról. Ha Medvigy indítványát fogadják el, az

ujabb 2 százalékos közzétét jelent. A tanács javaslatát fogadja el.

Siket Traján és Kocsán János felszólalásai után az összes indítványok mellőzésével a tanács javaslatát fogadják el.

Városi és megyei tisztviselők fizetésrendezése.

A tanács betarjastette több törvényhatóság pártolása végül megküldött feliratát a tisztviselők fizetésrendezése iránt. A tanács a feliratok pártolását javasolja.

Biró Márk elfogadta Friedländer Samu tényszerűen a tisztviselők ellen a közzététet fejteni ki a tanácsnak ezen javaslat előterjesztéséért. Indítványaként több pótlatot ajánl a feliratra felveendőnek.

Dr. Cziffra Kálmán főispán úlnak szerint a tisztviselők nem lettek megtámadva, mert akkor is megvédte volna ezt az elismerésre érdemes osztályt.

Balogh Döme elfogadja a javaslatot, de megjegyzi, hogy a szegény lakosságról is kellene gondoskodni.

Rimler Károly felvilágosítja Birót, hogy a pótindítványában foglaltak egy része már benne van a városok feliratában, a többi pedig így ad hoc, nem lehet elfogadni.

Dr. Hoványi Gyula felszólal, hogy már királyi ígéret is van a tisztviselők fizetésrendezésére s május 18-án a tisztviselők kongresszusa is foglalkozik a kérdéssel, amikor már ismerni fogják az irányban a kormány tervei. A tanács javaslatát fogadják el.

Elfogadják a tanács javaslatát.

A városok országos kongresszusa a város képviselőtömben dr. Hoványi Gézát, dr. Medvigy Gábort, dr. Popper Ákóst, dr. Csanó Balát, Rimler Károlyt és dr. Thury Lászlót kérték fel a megjelölésre.

Aszéküldök alapszabályát összeíró bizottságba dr. Hoványi Gyulát és Kelen Bélát választották.

A városok közötti szomszédságában levő Teleky utcai ház megvételére előterjesztett javaslatot vita nélkül elfogadták. A vételár: 230000 korona.

A vízdíjak emelése.

A tanács előterjesztést tett a vízdíjak 30 százalékos emelésére.

Weiszlovits Gyula elfogadja a javaslatot, de egyes vízfogyasztást anomáliákat említi fel.

Balogh Döme nem fogadja el a vízdíjak emelését. Más városban jövedelmez a vízveszték, itt pedig deficit van. A kezelést nem látja világosnak, miért is indítványozza, hogy az előterjesztést vegyék le a napirendről és egy 3 tagú ad hoc bizottság egy évig a főmérnököket tanulmányozzák a vízveszték kezelését.

Biró Márk azt látja, hogy a vízveszték deficitjét a kintlevő szárazságra menő vízdíj-hátralék okozza. (Mint a Tiszán útnak mentek.) A tanács a 34000 korona deficit miatt 1 százalékos vízdíjemelést kívánt, de a pénzügyi bizottság az összes vízdíjak emelését javasolta s ezért terjesztette most elő a tanács az évi 110000 korona emelését. Erre szükség nincs. Legfeljebb 70000 korona emelését javasolnának meg, miért is indítványozza, hogy az 1000 K-ás hátsér után 3 százalékos, azonnali 5 százalékos legyen a vízdíj. Ez elég emelés lesz a deficitre.

Köszeghy József kifejti, hogy minden munkának és a munkának a díja is emelkedett. Ezért lesz szükség az egész 110000 koronára. Később lehet szállítani a vízdíjat, ha nem lesz szükség.

A tanács javaslatát elfogadják.

Esután Balogh Döme interpellált s Mezey Gyula volt rendőrbíró fegyelmiájának a befejezését sürgette.

Annuitásos vagy függőkölcsön.

Esután a 2 és fél millió folyósságra helyett felveendő kölcsönre javasolta a ta-

nács, hogy az 50 éven annuitásos kölcsönt fogadja el a közgyűlés.

Kelen Béla kifejtette az annuitásos kölcsönrel szemben egy két évre szóló tőggy kölcsön felvételének a előszerűségét s ilya kölcsön felvételét indítványozta.

Dr. Friedländer Samu a Kelen indítványát pártolta.

Dr. Medvigy Gábor és dr. Hoványi Gyula a tanács javaslatát mellett szóltak fel.

A közgyűlés Kelen Béla indítványát fogadta el.

A bárkocsi díjsszabás felemelésére vonatkozólag a tanács javaslatát fogadják el.

Néhány kisebb ügy elintézése után este 8 órára a közgyűlést befejezték.

A Szigligeti-Társaság karikatura-kiállítása.

(sz.) Irodalmi társaságunk új korszaka jól kezdődik: három verses kötet — egy kötet, a Sas Edésé briliáns, — s egy humoros rajskiállítás a megyeházán, ohova ex-novo sarándokolnak az emberek, mert a Szigligeti Társaság eleven életet, irodalmat és művészetet jelentő felhívása megmozgatja mindenkiben az érdeklődést a napi és háborus kérdéseken felül ragyogó legmagasabb életformák iránt. Orvondani kell, hogy a háborus problémák őszön közepette semleges talajon találkozhassanak a társadalom kulturális és a szellemi irányzatok jóleső frissességében erősödhet meg a kimeríthetetlen s végeláthatatlan szenvedésektől ellankadt idegek. A Szigligeti Társaság megtalálta magát és hivatását, lelőpelt elszármazottságából, amely egyformán érthetlenné tette a irodalom minden küzdő irányzata előtt s tényezője kíván lenni a nagy szellemi átalakulásnak, valószínű szellemi középpontjává fejlődik a nagy lélekzetű városnak, amelynek kulturális híre most emelkedőben van.

Erre a célra koncentrációdt Nagyvárad és Bihar megye összes, eddig külön utakon járó szellemi irányzata, minden energia most a Szigligeti Társaságba gyűlt egybe, hogy a nagy időközön méltó felkészültséggel igyekezzenek a nemzeti erőfeszítés nagy munkájához a lelkeket előkészíteni. A Társaság minden lépése, törekvése ezt a célt szolgálja s egyelőre a társadalmi erők egybehozásán fáradozik.

A karikaturakiállítás csak kezdete a nagy művészeti eseményekhez vezető törekvéseknek, csalogató, hogy tessék beljebb kerülni, hirdesse annak, hogy amikor hozzájuthatunk mindenhez, művészetre örökké szomjas lelkekünkhez ethozza a társaság az örök alkotások és műve irányzatok minden szépségeit és érdekességeit. Első lépés ez a széttartott társadalom egybegyűjtésére s amint a megyeház nagyszermének állványain egymás mellett van a pap és agitátor, az adós és a bankigazgató, a katoná és parancsnok, a szinigazgató és az erkölcsebíró, az újságíró és a kereskedő, a bohém és a tőkés, úgy a társaság is minden közreműködést felkeres, magához csatol, felhasznál, értékesít. Less idő, jön még az aranykor, amikor a Társaság által gyűjtött aróttartalékoknak a nemzeti fejlődésben kiváló lesz a szerepe, hivatása és értéke.

A karikatura, mely a legjellemzőbb vonásokat veti papírra, a legélesebb megfigyelés eredménye. Nem a legelőkelőbb a rang-

szóban, de mert rávilágít a rejtettakra, fegyver és eszköz. A francia Forain nagyvonalúsága, Toulot jellegzetessége, a Simplioissimus kegyetlen marangolása mind művészi keretek közt ragyog.

Major Henrik kevés eszközzel dolgozik s kiállításán háromféle rajz van: (életmű rajzok, torzítás nélkül (Tompa Béla s hasonlók), életmű rajzok kevés és finom torzítással. (Cziffra Kálmán dr, Bihari Sándor, Baróthy Pál stb.), s torz arcképek torzítással (ilyen a kiállított képek jó része.) Vannak arcképek, amelyeket kár volt még jobban eltorzítani.

Van egy pár kép, amellyel kegyetlenül bánt el Major, ilyen Bihari Ákosé. A művész csuszáját itt indulat vezette. Kíváncsú Sas Edé megtévesztett feje, sokat mond Weinberger Lajos karikatúrája, Köszeghy József főmérnök, nagylevelű arca pedig majdnem megszólal.

— Ez igazán éhdekes!

Sikerült torzraja a Percezel Adolfé, jó kép Halász Gyuláé (csak az orr hibás) és külön tanulmány a dr. Lazarovits Istváné. Vannak rajzok, amelyek a torzító tükröt is megsemmisítik s rettenetesen bánt el Major Wertheimstein Viktor arcképével.

Általában a karikatura a csufolódás, az emberi hiányosságok és hibák ki-figurálásával ér el hatást. Ahol csak a testi hibákat vesszük óhítgyre, ott le-nyúl a köznapias felfogásig, amely a falusi „Nyakig láb-zöld“ ban és hasonló elnevezésekben merül ki. A lelki defektusok kiboncolása az emberi hüvelyből a nagy művészet. Ilyen is van a kiállítás. Egy különösen sikerült.

A kiállítás anyagából sok képen rajta van a „Megváltottak“, A látogatótságot kabarcék segítik s ezen a színtársulat tagjai vesznek részt.

A pártatárnál Horkay Elemérné fogadja a látogatókat kedves előzékenységgel. A kiállítás egész nap megnézhető.

Egy becsületes angol tiszt a német Belgiumról.

A Times nek egy Nagyváradra került példányában olvassuk:

Német fogságból szökött angol tiszt most beszél el az angol világban, mit látoit Belgiumban.

Az élet a németek által megszállott Belgium, mondja az angol tiszt, a harciterületen nehéz és nélkülözésteljes, ami érthető is a nagy nyugati orszákból. De amint elhagyja az ember a harc területét, az élet tükre: jó, sőt kitűnő például Brüsszelben. Van minden, a foglyoknak különösen, enni-ivaló, de kulturszükségletükre is. Brüsszelben az élet változatlan, olyan, mint a háboru előtt. Nincs elégedetlenség s az emberek örülnek az életnek, rend van mindennél.

Ti itthon, szól az angol tiszt a londoniakhoz, azt hiszitek, s gyanakodtok, hogy én németbarát vagyok. De ez nem igaz, én ott voltam s láttam: Belgium él, lélekszik. s nincs oka a panaszra.

* Egy waggon daruköszén eladó. Ertekezni lehet Haitenberger Vilmos kelmefestő gyár, telefon 34.

A Vörös-Kereszt újabb alkotása

Rokkentházak Nagyvárad környékén. — A pénzügyminiszter sorsjátékot engedélyezett.

A Vörös Kereszt Egylet Központi Igazgatósága állította azt, hogy a Vörös-Kereszt Egylet eddigi céljai mellett hivatott még oly feladatokat is szolgálni, amelyek míg egyrészt a háborús katonai egészségügy körébe tartoznak, addig más felől alkalmassak arra is, hogy azokat a békében is gondozza az Egylet, amivel az Egyletnek permanenciában maradását is biztosítják, ezért leiratot intézett az összes városi választmányokhoz és fiók egyletekhez, hogy béke programjukat most dolgozzák ki, hozzák a központ tudomására és igyekezzenek állandó jellegű intézmények létesítésére is.

A nagyvárad Vörös-Kereszt Egylet, állította ezen tervek helyességét és foglalkozott ezzel az eszmével, hogy itt Nagyváradon, megfelelő egészséges környezetben és kedvező lakásviszonyok mellett egy rokkant házat létesít. Kívánatosnak látszott egy ilyen jellegű állandó intézmény azért, mert a Hadigondozó Tanács a közel jövőben már abba a kényszerhelyzetbe fog jutni, hogy a gyógyíthatlan, munkára nem képes, családoknál el nem helyezhető rokkantoknak decentraлизált, nem sok égysszámmal bíró kisebb intézetekben való elhelyezéséről gondoskodják.

Tudjuk azt, hogy a Hadigondozó Tanács eléggé nem helyesíthető intenciója az, hogy minden rokkantot munkaképessé tegyen és erre a célra ugynevezett „kereseti telepeket“ létesítsen, de viszont tudjuk azt is, hogy minden rokkantot munkaképessé tenni nem lehet; ezeket tehát, akik különben is állandó kezelést, ápolást igényelnek, megfelelő rokkant házakban kell elhelyezni.

Ilyen rokkantak háza Istennek nagy számmal van szükség, de több milliót számoló hadseregéből lesz a háború végével 5-600. — Ezeket egy intézetben összezufozni nem helyes.

Nem helyes pedig először azért, mert rendkívül szomorú látvány annyi teljesen koldusos lett fiatal embert együtt látni; de meg humánusabb is, ha az ilyeneket otthonukhoz közel helyezik el, ahol ismerős viszonyokkal és szokásokkal találkozáva, esetleg nyelvbéli nehézséggel sem kell küzdeni.

Gróf Tisza István miniszterelnök által kiadott szabályzat a rokkantak gondozásáról szabályként állítja fel, hogy a rokkantak patronázs-szerűleg kezelendők.

Abban az esetben azonban, ha a patronázs-szerű kezelés és a családoknál lévő rokkantak részére az ottani elhelyezés résznél az elzártság veszélyével fenyegetné őket, részint pedig egészségi okokból nem látszanak előnyösnek, akkor azok állandó elhelyezéséről az illető törvényhatóságok tartoznak gondoskodni.

A miniszteri rendelet utasítja máskülönben a törvényhatóságokat is, hogy esetleg több törvényhatóság egymással szövetkezve ilyen célból, megfelelő rokkant házakat létesítsen.

Nagyvárad környéke, különösen a város közelében fekvő szőlőhegyek, rendkívül alkalmasnak mutatkoznak — amint azt a Rokkantsági Hivatal kiküldöttjei is konstataciók — ilyen kisebb rokkant házak létesítésére.

Mintán a Vörös Kereszt Egyletnek — hála a minden szépért és nemesért lelkesedő nagyvárad és biharmegyei jószágos közönségnek — van annyi tőkéje, hogy egy, erre

a célra alkalmas területet megszeresszen, azt gondoljuk, nem fog sok akadályba ütközni annak az ötvös, házépítő és a Vörös Kereszt Egylet emberbaráti tevékenységét megkoronázó intézmény létesítése.

Tudomásunk van arról is, hogy a pénzügyminiszter átlatva egy ilyen intézmény létesítésének szükséges voltát, egy nagyobb összegre rugó tárgysorsjáték megtartását is engedélyezte, amelyből a remélhető jövővel ezen intézmény felszerelésére fog fordítottatni.

Ezen ügyben és más egyes fontosabb dolgok megbeszélése céljából május 12-iki választmányi ülésen a remélhetőleg nagy számban megjelenő választmányi tagok bizonyára egyhangú lelkesedéssel fognak állást foglalni ezen létesítendő intézet mellett.

Szívből óhajtjuk, hogy siker koronázza a Vörös Kereszt Egylet ezen újabb törekvését.

A kereskedelmi kamara a hadikölcsönért.

Felhívás a kereskedelmi és ipari érdekeltséghez!

A háborúval járó további rendkívüli költségek fedezésére, mint Németországban nálunk is hatodik hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A kölcsönre történő nyilvános aláírás megkezdését a kormány immár közre adott felhívásával közzölte. A még mindig dúló, de hinni szeretjük, végső stádiumába jutott háború szükségletei jobban mint bármikor feltétlen fedezést igényelnek, ha csak kockáztatni nem akarjuk a tagadhatatlanul jelentős eredményeket, amelyeket a hősiességen küzdő hadseregek áldozatkészessége mellett a polgárok nem kevésbé hősiessé frontmögötti tevékenysége és áldozatkészességük köszönhetünk.

Ez alkalomból ismét kereskedőink és iparosainkhoz fordulunk, hazafiasságukra és boldogságukra apellálunk, hogy elfeledve a háború folyamán metálok elszívottát méltánytalanságokat, csak a szent esztartva szem előtt tartva meg köteleességüket a hatodik hadi kölcsön kibocsátásával szemben is.

Megvagyunk győződve, hogy nem hiába tesszük ezt! Hiszen a várva várt béke, a nemzet létének záloga. Én ki értené meg jobban, mint a kereskedő és iparos, aki mindig a nemzet javára fejtette ki tevékenységét, hogy a végső küzdelem napjaiban az erőfeszítés nagy köteleossége egyben boldog és okos eszlekedést a jövőre boldogulás biztosítására. Ki tudja jobban mérlegelni, mint a dolgozó társadalom, hogy a háború szerencsétlen kimenetelű annyi fáradalom és akadályok között végzett gigászi munkájának minden eredményét megemléstítené.

A hadikölcsön aláírásával hozandó áldozat tehát nemcsak hazafias eszlekedést, hanem okos és szemlélő előrelátást, mely serpenyőbe dobja a kétesre válható értékeket, hogy ezáltal biztosítván a tulsúlyt, lehetővé tegye az értékek realizálását. És mert a hadikölcsön-kötvények értékeinek feltétlen biztonságát csak békétől és abban demokratikus fejlődéstől remélhetjük, nem is áldozatkészesség, de okos és előrelátó szemlélés indíthat bennünket arra, hogy a győzelem nélkül való békében helyes értéket veszített tőkénkkel elősegítsük az a békét, amely meghozza a nyugalmat és az ország demokratikus fejlődése alispján a gazdasági jobblétet.

Az ilyen béke hívásának előfeltétele pedig az, hogy segítségére siesseünk hős testvéreinknek, gyermekeink és, fájdalom, immár apáinknak is a titáni küzdelem szenvedésük elviselésénél és ne engedjük, hogy szükségüket szenvedjenek, hiszen végeredményben bennünket védnek, a polgári munkánk bősé-

gés lehetőségéért és Magyarország kialakulásáért küzdenek és véresnek el.

Az a köteleosság, melyet a kötvények aláírásával mi magunkra veszünk, eltörpül az ó nagy áldozatukkal szemben és a kivívott béke gyümölcsét is javarészen mi fogjuk élvezni.

Megvagyunk tehát győződve, hogy a kormány hívó szavát elsősorban ez alkalommal is a kereskedők és iparosok fogják követni és elvárjuk, hogy ezek között is a sor élén azok fognak állani, akiknek a háború nemcsak szenvedést, de hasznot is hozott. Hiszen a kötvények aláírása önmagáért is előnyös üzlet. A kölcsön feltételei ugyanis az eddigi 6 százalékos járadék kölcsön kötvényekre vonatkozó aláírási felhívás feltételeivel lényegileg megegyezik. Ehhez járul még, hogy az eddigi kölcsönökkel biztosított kedvezmények a jegyzésben résztvevőknek ezen kölcsönökkel is nyújthatnak.

Ily előnyös feltételek fennforgása és a mai pénzhiány mellett bizonyosan tudjuk, hogy az ország valamennyi polgára között kamarai kerületünk ipari és kereskedelmi érdekeltsége is sietni fog köteleességét teljesíteni és minden tehetségével részt vesz a kölcsön aláírásában.

E meggyőződésünk mellett is azonban indíttatva érezzük magunkat az érdekeltség minden egyes tagjához fordulni, hogy saját jegyzése, mint ismerősei és barátai körében kifejtendő propaganda útján a kölcsön eredményét minél nagyobbra örekadjék növelni, hogy továbbra is megszilárduljon a külföldnek gazdasági erőnkben a hadi kölcsön jegyzések során egyre izmosodott bizalma, amíg a tapasztaltni kénytelen, hogy immár három éve pusztító véres háború sem tudta megingatni annak biztos alapjait.

Síessünk a küzdők erősítésére, hogy mielőbb küzdjék ki a várva várt fejlődésünket és nemzeti boldogulásunkat biztosító tartós békét!

Nagyvárad, 1917 május hó 10.

A nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara:

Schwartz Izidor sk., Dr Sarkadi Lajos sk.,
elnök h. titkár.

„HIREK”

* **Fornét Miklós dr főtörzser orvos kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király Fornét Miklós dr nagyvárad állomásparancsnoksághoz beosztott I. osztályu főtörzserost a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

* **A Kath. Népszövetség ünnepélyére** nagyban folynak az előkészületek. A Kath. Kör háznagyi hivatalában már eddig számosan megváltották fentartott helyeiket; fentartott helyek esténként a Kath. Kör háznagyi hivatalában még mindig megváltathatók. A műsor minden tekintetben méltó is az érdeklődésre; ugy az egyes műsorszámok magas színvonala, mint a szereplők egyénisége méltán kelt várakozást. A meghívók szétküldettek; aki meghívóját tévedésből meg nem kapta volna, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

* **A Gyermekevédő Liga felügyelő bizottsága ülése.** Van szünet az Országos Gyermekevédő Liga „Nagyvárad Iparostanulók Otthona” felügyelő bizottsága által az Otthon gazdasági ügyeinek és adminisztrációjának felülvizsgálására kiküldött t. tagját a folyó évi május hó 11-én délután 5 órakor az Otthon Szarvaszky-utca 15. szám alatt lévő helyiségében tartandó ülésre tisztelettel meghívni. Dr Cziffra Kálmán főispán, elnök.

* **Apologiai kurzus** lesz ma délután 5 órakor urinók részére az Orsolya zárdá termében.

* **Buchter Zoltán — zászlós.** A Tiszántúlon nemritkán találkoztak olvasóink ezzel a névvel, amelynek viselője mint hadapródjelölt-örrmester a frontokon küzd s ott írja szelíd hangulatu verseit. Buchter Zoltánt most kitüntetés érte. Az allenség előtt tanúsított bátor és vitéz magatartásáért soron kívül zászlóssá léptették elő a fiatal és derek katonát. Szüleit sokan kereszték fel az alkalomból s kifejezték örömeiket.

* **A Protestáns Nőegylet gyűjtése az árvaház javára** Nagy buzgalommal folynak a Protestáns Nőegylet előkészületei az árvaház céljaira május 14 én rendezendő gyűjtésre. Ez alkalommal is minden várakozást felülzúl az az érdeklődés, melyet a gyűjtés s így a mostani körülmények között éppen nagyfontosságú cél iránt a közönség tanúsít. A 20 filléres sorsoláshoz igen sok értékes nyereménytárgy, élelmiszer nagymennyiségben érkezett már az elnökséghez, melyet kereskedők szívesen és egyesek szívesen fel a célra. A Haltenberger cég kirakatát engedte át, hogy a nyereménytárgyaknak csekély részét előre is megtekinthessék a közönség.

Ujabbán adományokat küldtek: Friedländer Hermann női kelapgyára, Mester Mihályné, Katona Mariska, Jobbkéz, N. N., Klein Sándor és társa, Sonnerfeld Adolf, Deutsch K. I., Borcs Jenő, B. A., Benkő Artúr, Hofbauer Paula, Bartha Edit, Poynter Jenőné, Lőrinc Mórné, Stokker testvérek, Nadányi Károlyné, Vurcs József, Mihály János, Berger Sándor, Savoly. Mindenképp hálás köszönetet mond dr. Cziffra Kálmánnak elnöknek.

* **Hatszáz százalékos pusztulás.** Az olombetők ördöge tegnap a Pesti Hírlapot tréfálta meg. A Tiszántúl megírta, hogy a méhek közt az aprillisi hideg időjárás nagy pusztulást okozott hatvan—száz százalékos pusztulást lehetett megállapítani. Ezt a hírlapunk átvette a Pesti Hírlap „A méhek is” címmel s így jött ki nyomtatásban:

Az idei től kegyetlensége következtében beállt hideg a méhekben is nagyobb pusztulást váltott véghez, ami semmit sem jelent más, mint azt, hogy a méh újra meg fog drágulni, aminek öröme az árdrágítók már most kezdik emelni a mézárakat. A méhészek, akik alaposabban utána néztek a dolognak, azt a szomorú tapasztalatot szerezték, hogy a nagy fanyok folytán a méhek száma több mint hatszáz perccel meg fogyott és pedig szelvényben hosszában az országban.

Természetes, hogy ez sajtóhiba, mert hatszor annyi (600 százalékos) méh nem pusztulhatott el, mint amennyi tényleg van. Nemde?

* **A lakbér-bizottság új tagjai.** A lakbérleti bizottság néhány megválasztott tagja, nyugdíjas tisztviselő és gazdag háziúr lemondott a tisztségéről. A tanács ennélfogva a bizottságba új tagokat jelölt ki. Az új tagok a következők:

A bérbeszók részéről: Hrenyiczky Károly ügyvéd, Vidék Ágoston bédogés, Hann Lajos vállalkozó, Mokos Sándor kézműves, Rács János hentes, Danosa János háztulajdonos, Sas Ede lejtulajdonos. A bérlők részéről: Jenny Jenő órász, Stigl Kálmán cipész, Lebovics Rudolf szabó, Papp Dező fogorvos, Balla Ferenc kávész, Czillér Imre kereskedő.

* **A rendőrség 11 órakor bezárta a kávéházakat.** A belügyminisiter záróóra rendelete tegnap még nem érkezett meg a rendőrségre s az éjjel Zilahy Antal rendőrfelügyelő végigjárta a kávéházakat s sorban bezárta. A kávécsok hiába hivatkozott az újságokra, amikben a rendelet megjelent, a rendőrség nem vett tudomást a rendeletről. A tegnapi hivatalos lapban már megjelent a rendelet, de a kávécsok bosszúságára, a hivatalos lapnak a kávéházak részére járó példányai nem érkeztek meg egyikhez sem s így kénytelenek voltak bezárni. Egyedül a Royal kávéház tulajdonosa találta fel magát: átküldött a Tiszántúlnak s szerkesztőségünknek kérette el a hivatalos lapot. Mikor Zilahy Antal felügyelő meglátta a rendeletet a hivatalos lapban, azonnal visszavonult emberével s így érvénytelenítette a 12 óráig záróórát egyedül a Royal kávéház az összes kávéházak közt.

* **Kettős eljegyzés.** Kedves családi ünnepség volt a nagyváradi Voszka-családban. A család egyik közlészeteiben álló tagja: dr. Voszka István százados-hadbíró, a nagyváradi dandárbíró vezetje eljegyezte Adami Birikét Miskolcra, Foglár József táborvezető nagy bájos unokahúgát. Ugyanakkor a család másik tagját, a kedves Voszka Mariskát eljegyezte Mátray Árpád, a Hungária biztosítótársaság szociális ügyosztályának kiváló tisztviselője.

* **Felülfizetés.** A Katolikus Kör vasárnapi ünnepélyes felülfizetéseként a Katona Ottóban javára Pallay Lajosné urasszony 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Ullmann Rezső felmentése.** A nagyváradi kir. ügyészség hadsereszámítási vizsgálóval vádolta Ullmann Rezsőt, az ifj. Ullmann László és fia ismert nagykereskedő cég egyik tulajdonosát. A bíróság Ullmann Rezsőt a vád és következményei alól felmentette. A vádhatóság semmisségi panaszra folytán a kir. Kuriára került az ügy. Budapesti tudósítónk jelent, hogy a királyi koronabíró a semmisségi panaszokat visszavonta. Ennélfogva Ullmann Rezső felmentése jogerős.

* **Közhőség, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas-féle hurut szelvény.** Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-váradi, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Irodahelyiség** céljára alkalmas 3-4 szoba május 1-től kiadó. Feltételek megtehetőek a „Fekete Sas és Zöldfa” r.-t. bérleti irodájában. (Sas passage, telefon 14 00.)

* **„Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyezi tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kor. ruhára 1 koronás. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűnnek a ráncok, szeplők, miltteserek, májfoltok, pattanások és bőr vörösségek. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Rimandóczy-palota.

* **5 hold szőlő és gyümölcsös** hasznos bérbe, esetleg felébe kiadó. Értekezhetni: Magyar Bankban Szent László-tér.

* **Felkalkulált BUXIE** díszes szőnyeg 1 koronás 80 fillér. Kapható kiskereskedő Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó** Negyteleki és Arany János utca sarkán lévő házban három szobás modern lakás mellé helyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a házmesternél, vagy írcaze irodában Bémer-tér 3.

* **Kiadók** az Erzsébetligeten lévő új földszintes házban két szobás lakások mellé helyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a 3-ik épületben lévő házmesternél, vagy írcaze irodában Bémer-tér 3.

Legujabb táviratok.

Katasztrófális földrengés.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Pólából, Zágrábból és Triesztből tegnap este 10,000 kilométernyi távolságból katasztrófális földrengést jeleztek.

Loyd Georgot a német buvárhajók foglalkoztatják.

Budapest, május 10. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Londoni jelentés szerint az angol kormány titkos értekezletet tartott, melyen Loyd Georg a német buvárhajókról, Oroszországról beszélt.

SZÍNHÁZ

Heti műsora

Péntek: A gölem.
Szombat délután: Drótosztót.
Szombateste: Csárdáskirálynő (Dr. Tóth Kálmánné fellépte).
Vasárnap délután: Csokoládé katonák.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő. (Dr. Tóth Kálmánné fellépte)

Ma pénteken a Gölem előadásával utolsó B) bérlet.

Tompa Béla marad. Ugy volt, hogy a Vígsház—Népopera szerződésajánlatot tett Tompának s az ügy komolyra fordult. Az ám, de a színész garanciát kívánt arról, hogy a katonai felmentés megtörténik, ellenkező esetben a szerződés semmissé. Ez pedig Budapesten nem garantálható, mert ott a felmentettekre előírnyott kontingens rögóta beült, úgy hogy a kitűnő Tanay Frigyesnek is be kellett vonulnia. Szerződöttni akarták Tompát Kolozsvárra, de itt is hajótörést szenvedett hasonló okból a szerződötítés. Elért Tompa Béla elfogadta a nagyváradi új szerződést, javított feltételekkel s ezzel a drakkal, hogy mikor kell bevonulnia, mert hiszen Tompa Béla önként jelentkezett szolgálatra s itt nincs néki lözhetetlenség, csak szabadságolás. Pedig hogy mennyire kell a közönségnek, azt ma pont láthatjuk.

Minden jegy elkel! Es a tábla lesz az érdekessége annak a színházi estnek, amelyet dr. Tóth Kálmánné urasszonynak a fellépte s Csárdáskirálynőben avat valóságos gal a szezon ünnepi estjévé. A közönség, amely nap nap mellett szüfolt nézőtérrel gyönyörködik amugy is a kitűnő előadásokban, a szombati bemutató elé nemcsak nagy várakozással tekint, hanem lázas érdeklődéssel arról tanuskodik, hogy az est egyike lesz az idény legfényesebb színházi estjeinek.

A Drótos-tét. Lehár Ferenc kitűnő operettje: a Drótos-tét eseményen délután kerül színi. A szereposztás garantálja, hogy a közönség pompásan fog mulatni az alkalmatossággal is Lehár jelszavai alkotásán.

URANIA mozgószínház
Péntek
Új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház
Péntek
Hercules IV.
dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VIGADÓ mozgószínház
Péntek
Szenzációs új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Vizespohár csiszolt üvegből -26
- Borospohár csiszolt üvegből -20
- Vizeskancsó csiszolt üvegből 1-50
- Borospalack csiszolt üvegből 1-50
- Teáscsésze fehér finom porcellán 1-
- Teáscsésze színes finom porcellán 1-80
- Porcellán vizeskancsó díszítéssel 2-50
- Kávésbögre emlék felirással -70
- Fali sőtartó majolika fedéllel 2-50
- Majolika vizeskancsó színezéssel 3-
- Teáskészlet aranyozással 10-
- Kávéskészlet aranyozással 10-
- Feketéskészlet aranyozással 10-
- Mosdókészlet felszerelve 12-
- Ebédőkészlet aranyozással 40-
- Vizeskészlet színes aranyozással 4-
- Boroskészlet színes aranyozással 4-
- Söröskészlet színes aranyozással 4-
- Tésztákészlet finom majolika 5-
- Befőtteskészlet 6 személyre 4-

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerepezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű táncszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. vályutóban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kőss fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti Izsa Lidia művésznőnek egyedüli szállítója.
Telefon: 11-53.

* **Kiadó** Rimenóczy-utca 11. sz. házban bejárattal az Ezredévi emlék-tér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb részén emeletesház eladó.

Felvilágosítást ad:
Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.

* **Elsőrendű hántott vargafa erdei métere husz korona** a Szent-életi erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve. Fautalványok Meitz János borkereskedésében, vagy a megbízottnál az erdőben.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádogos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak **JENEI M. CÉGNÉL** szerezheti be
Nagypiac-tér, Kugler és Andrényi palota. Telefon 10-13. szám.
Megrendelések pontosan kimérve, kivanatra házhoz szállítatnak.

Női, férfi, katonai és gyermek ESŐKÖPENYEK

37 kor-tól 250 kor-ig
valamint

Női és gyermek

ESŐKALAPOK

nagy választékban

HAAS LIPÓT

Linoleum gyári raktárában Rákóczi-ut 5.
Telefon 4-63.